

København, den 3. maj 2017.

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21,
1220 København K.

Høringssvar over betænkning 1564 – En samlet lovregulering om andre trossamfund end Folkekirken

BaptistKirken har med tak modtaget ovennævnte betænkning fra Trossamfundsudvalget (TU). Vi sender hermed vort høringssvar. Vi har opmærksomt fulgt TU-arbejdet, deltaget i midtvejshøringen, hvor vi også afgav skriftligt svar, og nu drøftet TUs endelige betænkning. Ud over det generelle, der fremgår af Danske Kirkers Råds høringssvar, ønsker vi som landets ældste frikirke at anføre følgende i vort eget høringssvar.

Vort høringssvar handler især om disse tre forhold:

- De særlige udfordringer, der angår de lokale menigheder, når *nationalkirken* opnår anerkendelsen, dvs. det særegne ved *kongregationalismen*. Det er vigtigt at finde en løsning som dækker de enkelte menigheder samt at sikre overensstemmelse mellem kirkelige og skattemæssige forhold.
- Et trossamfunds organisationsform, herunder en klar sondring mellem indre og ydre anliggender. BaptistKirken har en lang demokratisk tradition og kan leve op til kravene, som indstilles af et flertal, men finder det uden for statens område at lovgive om et kirkesamfunds organisationsform.
- Medlemsregistrering, herunder fremvisning af medlemslister. BaptistKirken har et princip om, at medlemslister ikke er tilgængelige for offentligheden eller offentlige myndigheder – helt på linje med lovgivningen omkring medlemskab af politiske partier. Denne grundlæggende beskyttelse ønsker vi at fastholde.

Definition af trossamfund (§ 1) samt Trossamfunds grundlæggende frihed og rettigheder (§ 2-6)

Vi konstaterer med tilfredshed, at TU foreslår en definition af de trossamfund, som lovgivningen vedrører. Samtidigt anser vi det for afgørende, at lovforslaget tilkendegiver, at det ifølge Grundlovens § 67 stadig er muligt for trossamfund at leve og fungere i Danmark uden anerkendelse i henhold til det lovforslag, der nu for første gang indeholder lovregulering 'af de fra Folkekirken afvigende trossamfund', Grundlovens § 69. Vi finder TUs præcisering – af de rettigheder, som trossamfund, der ikke ønsker anerkendelse under en evt. kommende trossamfundslov, har – formålstjenlig som en understregning af religionsfrihedens omfang.

Vi forholder os nedenfor til resten af TUs betænkning. Men allerede her vil vi anføre, at først efter, at en eventuel trossamfundslov er fremsat som lovforslag, vil vi beslutte, hvorvidt vi ønsker at tilbagekalde den 'anerkendelse', som BaptistKirken fik i 1952. Dette skal i henhold til vores organisationsform besluttes af medlemsmenighederne på landskonferencen, der er BaptistKirkens øverste myndighed – dvs. kirkemødet.

Anerkendelse (§ 7-12)

Vi konstaterer med tilfredshed, at TU foreslår, at et trossamfund defineres ud fra dets nationale helhed, så anerkendelsen omfatter de lokale menigheder, som trossamfundet til enhver tid har optaget som medlem

(§ 8). Denne konstruktion rejser dog en række spørgsmål, der bør afklares for kirkesamfund, der teologisk set definerer sig som 'samfund af lokale selvstændige menigheder', dvs. *kongregationalistisk*. Det synes nødvendigt at få tydeliggjort, om anerkendelse af fx BaptistKirken automatisk omfatter alle dens tilsluttede menigheder, uanset at disse er organiseret som selvstændige juridiske enheder, uanset deres størrelse og uanset at baptistmenigheder er organiseret på et medlemstilhørsforhold uden en 18 års aldersgrænse. Dette fremgår ikke eksplicit (§ 8). Denne uklarhed synes at forplante sig til de bestemmelser i lovforslaget, der angår fradrag for gaver, arv og afgifter (§ 21-24) samt for regnskabsaflæggelse (§ 27), se nedenfor.

Når det gælder et trossamfunds organisationsform (§ 7), konstaterer vi, at TU har delt sig i et flertal og et mindretal. Flertallet ønsker, at anerkendelsen betinges af, at trossamfund organiseres efter 'principper om medlemsdemokrati og ligebehandling, herunder ligestilling mellem kønnene'. Her anvender flertallet en skelnen mellem indre og ydre forhold, som alene er dikteret af et evangelisk-luthersk kirkesyn (jvf. *Confessio Augustana* artikel 7). Ifølge vores kirkesyn griber flertallets indstilling ind i trossamfundenes indre anliggender. Vores selvforståelse som kirke bygger på, at vi alle er ét i Kristus i kraft af dåben. Derfor er der lige vilkår for mænd som kvinder, unge som gamle, sorte som hvide. BaptistKirken har en lang demokratisk tradition og lever op til flertallets krav, men finder det uden for statens område at lovgive om et kirkesamfunds organisationsform.

Når det gælder grænsedragningen mellem 'indre og ydre forhold', ønsker vi, at et kommende lovforslag tydeliggør den tolkning, der ligger i TUs bemærkninger til lovforslaget (s. 127), at 'lovhjemlet regulering af et trossamfunds indre anliggender efter grundlovens § 67 er afskåret, bortset fra forhold der 'strider mod sædeligheden eller den offentlige orden'.

Det rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund (§ 13-15)

At lovforslaget lovfæster den gældende praksis hilser vi velkomment. Det samme gælder de bestemmelser, der ligger til grund for en anerkendelse (§ 7, stk. 2). Derimod finder vi det betænkeligt, at kirkeministeren bemyndiges til at tilsidesætte udvalgets indstilling om anerkendelse (§ 14-15). Her ligger muligheden for at videreføre den betænkelige præcedens, der anføres i Betænkningen (s. 126) – nemlig at skabe administrative tiltag i lighed med den 'demokratiske organisationsform', som Det rådgivende Udvalg indførte i 2013.

Vielsesbemyndigelse m.v. (§ 16-20)

Vi hilser velkomment, at vielsesbemyndigelsen følger af anerkendelsen – og ikke som hidtil omvendt. Vi har intet imod de nævnte vilkår for at opnå rettigheden som vielsesforretter med stående vielsesbemyndigelse (§ 17-20). Hvis BaptistKirken viderefører sin anerkendelse, er det landskonferencen (kirkemødet), der beslutter, om der søges vielsesbemyndigelse.

Fradragsret for gaver m.v. (§21-24) og Opholdstilladelse for forkyndere m.fl. (§25)

På dette område behøver lovforslaget eller bemærkningerne hertil præciseringer set ud fra BaptistKirkens perspektiv. Det har at gøre med det *kongregationalistiske* kirkesyn, som vi og mange frikirker bygger på. Det er vores opfattelse, at ordnede forhold for kirkesamfund uden for Folkekirken forudsætter, at der er en direkte overensstemmelse mellem anerkendelse efter en kommende trossamfundslov og godkendelse efter skattelovgivningen. BaptistKirken regner derfor med, at Skatteministeriet lader den skattemæssige godkendelse være baseret på anerkendelse efter den kommende trossamfundslov – altså en harmoni på området. Der henvises i øvrigt til Skatteministeriets tilkendegivelser jf. Betænkningen side 93.

Dette betyder, at SKATs Bekendtgørelse af 26. marts 2014 om godkendelse mv. efter ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3 må ændres således, at den skattemæssige godkendelse af et anerkendt trossamfund omfatter alle tilknyttede menigheder – uanset, om menighederne er organiseret i selvstændige juridiske enheder eller ej, og uanset, om medlemstallet i den enkelte menighed er under 50 myndige medlemmer.

BaptistKirken forudsætter ligeledes, at alle medlemsmenigheder fremover automatisk er fritaget for arveafgift, hvis en arv tilfalder en lokal menighed, ligesom alle medlemsmenigheder er berettiget til at søge momsrefusion efter gældende regler. Målet med Trossamfundsloven må være at skabe ordnede forhold og lige vilkår for alle anerkendte trossamfund uden for Folkekirken uanset den organisationsform, som det enkelte trossamfund har etableret sig under.

Når et *kongregationalistisk* struktureret kirkesamfund opnår anerkendelse, bør anerkendelsen eksplicit knytte de til anerkendelsen forbundne rettigheder både til nationalkirken og til dens lokale medlemsmenigheder.

Tilsyn og tilbagekaldelse af anerkendelse (§ 26-28)

Rettigheder og pligter skal være proportionale og veldefinerede. Vi har intet at indvende mod den nævnte oplysningspligt og kontrol (§26, stk. 1-2), men det er os ikke muligt ved Kirkeministeriets besøg at forevise en fortegnelse over BaptistKirkens medlemmer (§ 26, stk. 3). BaptistKirken har et princip om, at medlemslister ikke er tilgængelige for offentligheden eller offentlige myndigheder. Dette princip indgår som en del af medlemsrettighederne for medlemskab af den enkelte baptistmenighed – helt på linje med lovgivningen omkring medlemskab af politiske partier. Medlemslister føres derfor ikke centralt og forefindes kun i de lokale menigheders medlemsprotokoller. Vigtigheden af at fastholde denne hævdundne omgang med medlemslister underbygges af erfaringer fra de migrantmenigheder, der i dag tilhører BaptistKirken, og fra samvirket med en række europæiske mindretalskirker i Syd- og Østeuropa.

Vi har heller intet imod tilsyn, når det gælder regnskab og offentliggørelse heraf (§ 27). Vores regnskaber har altid været offentligt tilgængelige. BaptistKirkens regnskab er imidlertid en redegørelse for *nationalkirkens* økonomi. Det omfatter ikke menighedernes regnskaber, der føres og revideres lokalt i selvstændige menigheder, der hver især er en juridisk enhed. Administrativt vil det være ude af proportioner og forbundet med store udgifter at skulle indarbejde de lokale menigheders økonomiske forhold i nationalkirkens årlige regnskaber.

Vi konstaterer med selvfølgelighed, at en anerkendelse skal kunne tilbagekaldes ved forsømmelser (§ 28), ligesom det bliver lovbestemt, at et trossamfund kan anmode om, at anerkendelsen ophører (§ 11). Men det udfordrer BaptistKirken, at tilsynsmyndigheden ligger i Kirkeministeriet, der primært fungerer som majoritetskirkens øverste administrative myndighed. BaptistKirken gør gældende, at såvel Det rådgivende Udvalg som Tilsynsmyndigheden for trossamfund bør henhøre under et Religionsministerium, der får fastlagt specifikke retningslinjer som ressortministerium for alle kirker og trossamfund i Danmark.

Afrunding

BaptistKirken i Danmark er en sammenslutning af pt. 53 lokale menigheder, der ved optagelsen på kirkens landskonference har forpligtet sig på BaptistKirkens vedtægter. Ovenstående er landsledelsens høringssvar. Vi medvirker gerne til at supplere det fremsatte forslag til en trossamfundslov, så det på en god måde rummer hensyn til kirker, der udøver deres virksomhed på baggrund af et kongregationalistisk kirkesyn.

På BaptistKirkens vegne

Bent Hylleberg, formand

Lone Møller-Hansen, generalsekretær